

[Hans Hansen (Rørby).]

Vel vejer det tungt, naar den højtærede Landbrugsminister i sin Forelæggelsestale kan anføre, at 41 000 Brug her i Landet med under 4 000 Kr.s Jordværdi kun raader over 3½ pCt. af Danmarks Landbrugsjord, medens 32 000 Brug med over 25 000 Kr.s Jordværdi har over 52 pCt. af Landbrugsarealet. Det er Tal og Oplysninger, der vejer tungt til, og som man ikke saadan uden videre kan afvise. Jeg tror imidlertid ikke, at Ekspropriationen løser dette Spørgsmaal. Naar vi ved, at godt 2 000 Herregaarde med over 12 Tdr. Hartkorn raader over omtrent det samme Areal som de 80 000 Husmænd med under 1 Td. Hartkorn, vejer dette ogsaa tungt til, men naturligvis kan Spørgsmaalet ikke løses ved Tvang, det kan kun løses som af Husmændene selv i sin Tid foreslaaet.

Der blev i Gaar talt om Husmændenes Grundlov, som var vedtaget paa et Landsmøde. Jeg vil gerne henvise til en anden Grundlov, som Husmændene vedtog for henimod et halvt Hundrede Aar siden, Køgeresolutionen af 1902, i hvilken Husmændene krævede, at Jordspørgsmaalet blev løst paa et Retsgrundlag. Som der stod i Resolutionen, de krævede ikke nogen Særstilling for sig selv i Lovgivningen, kun Ligestilling med andre, og de krævede Retsgrundlaget gennemført med Hensyn til Jorden. Her er endelig en Stand, der ikke stod med Hatten i Haanden over for Staten. Denne Resolution kalder jeg i højere Grad en Husmændenes Grundlov end det, man talte om i Gaar, og som kun var en vag Henvisning til, at hvis der ikke var nogen anden Udvej at gaa, saa vilde man gaa med til Ekspropriation.

Jordspørgsmaalet kan kun løses paa et Retsgrundlag, en Ligestilling over for Jorden imellem de forskellige Brugere. Det er i og for sig ikke afgørende, hvor meget Jord man har. Vi har Masser af Eksempler her i Landet paa, at Husmænd med smaa Brug ved Skatteopgørelsen møder frem med langt, langt større Indtægter end store Brug. Det afhænger af mange andre Ting end selve Jordarealet. Nej, Løsningen kan kun ske paa et retfærdigt Grundlag, og jeg tror ikke, Spørgsmaalet kan løses paa anden Maade end ved at stille Husmændene og Herremændene i Konkurrence om Landets Jord. Indtil i Dag har det vist sig, at de smaa Brug overalt er i Stand til at klare sig over for de store Brug.

Vi er ganske klar over, at det er nødvendigt at gennemføre en saadan Lovgivning. Der er Ting i Lovforslaget, som jeg

gerne vil benytte Lejligheden til at gøre et Par Bemærkninger om. Det er alle de Bestemmelser, der skal sikre Staten Ret til den fremtidige Værdistigning. Det gælder f. Eks. § 15, Stk. 3, hvori det fastsættes, at efter hver foretagen ny Vurdering til Grundskyld skal der betales efter den nye Vurdering. Dette betyder Sikkerhed baade for Staten og for Ejeren, da det ogsaa kan ske, at Jordværdien falder — selv om det ikke er ret tit, det sker.

Ligeledes sikres Statens Ret til Værdistigning i § 21, Stk. 3, hvor der er Tale om en Form for Ekspropriation af en Del af et Jordrentebrug, og i § 23, der omhandler Jord, som faar særlig Værdi som Byggegrunde eller paa anden Maade. Man er altsaa helt inde paa den Tankegang, at hvor der paa et Jordrentebrug opstaar samfundsskabte Værdier, har Staten den fulde Ret til dem, enten som højere Jordrente eller direkte ved at lægge Beslag paa den højere Salgsværdi.

Jeg vil gerne benytte Lejligheden til at understrege dette, fordi det er et saare vigtigt Princip, der her er knæsat i dansk Lovgivning: at hvor der findes samfundsskabte Værdier eller Værdiforøgelse, maa det være Samfundet, der har Retten dertil.

Men jeg vil ogsaa gerne benytte Lejligheden til at spørge den højtærede Landbrugsminister og de ærede Ordførere for de forskellige Partier, som talte i Gaar, om ikke den samme Betragtning med lige saa stor Ret kan gøres gældende over for al anden Jord i Danmark. Det forekommer mig besynderligt, at dette Princip kun skal gælde for nogle forholdsvis faa Statshusmænd, medens man lader alle andre Jordejere til egne sig de Værdier, som Samfundet — Udviklingen og ikke Ejeren — har skabt. Jeg synes, dette er en Slags Klassepolitik, som Rigsdagen ikke rigtig kan være bekendt, altsaa at man ikke der knæsætter det samme Princip, som man her har knæsat, og jeg haaber ogsaa, vi skal naa til at faa det knæsat i vor Lovgivning i al Almindelighed. Der bør være samme Regler for Husmænd, Gaardejere, Herremænd og ogsaa for Jordejere i vore Byer. Der bør ikke drages et saadant Skel, at den ene Slags Landbrugere har een Lovgivning og den anden Slags en anden.

Man vil formentlig begrunde det med, at det er Staten, der finansierer Statshusmændenes Jordkøb; men jeg synes ikke, dette kan være tilstrækkelig Begrundelse for den Forskel i Ejendomsforholdet til de samfundsskabte Værdier, som jeg her har omtalt. Thi det er jo saadan, lige fra Herre-